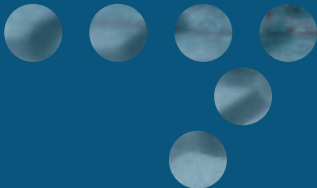

Gliwice

Stare Miasto. Nowy Świat.

PRZEWODNIK • GUIDE

Gliwice

Stare Miasto. Nowy Świat 4

Dzieje miasta 10

Gliwice

Old Town. New World 18

History of the city 26

Gliwice

Eine alte Stadt. Eine neue Welt 34

Geschichte der Stadt 42

...☼ Gdzie zjeść • Where to eat

• Essen in der Stadt 54

...☼ Wieczorne wyjścia • Evening Outings

• Abendliches Ausgehen 55

...☼ Gdzie spać • Where to stay • Übernachtung ... 56

...☼ Kina i galerie • Cinemas and Galleries

• Kinos und Galerien 57

...☼ Obiekty sportowe • Sports Facilities

• Sportobjekte 58

**Przydatne adresy i telefony / Useful addresses and
telephone numbers / Wichtige Adressen und
Telefonnummern** 61

Rynek / Market Square / Marktplatz (Ring)	5
Gliwicki Teatr Muzyczny / Gliwice Music Theatre / Gleiwitzer Musiktheater	7
Radiostacja Gliwice Oddział Muzeum w Gliwicach / Gliwice Radio Station Department of the Museum in Gliwice / Sender Gleiwitz – Museum in Gliwice	9
Zamek Piastowski / Piast Castle / Piastenschloss	11
Muzeum w Gliwicach / Museum in Gliwice / Das Museum in Gliwice	13
Kościół pw. Podwyższenia Krzyża Świętego / Holy Cross Church / Kreuzkirche	15
Budynek Urzędu Miejskiego / Municipal Office Building / Das Gebäude der Stadtverwaltung	17
Ruiny Teatru Miejskiego / Ruins of the Municipal Theatre / Ruinen des Stadttheaters	19
Willa Caro / Caro Villa / Villa Caro	21
Kościół katedralny św. Apostołów Piotra i Pawła / St. Peter and Paul's Cathedral / Domkirche Peter und Paul	23
Park Fryderyka Chopina / Frederic Chopin Park / Frederic-Chopin-Park	25
Poczta Główna / Main Post Office / Hauptpostamt	27
Palmiarnia Miejska / Municipal Palm House / Städtisches Palmenhaus	29
Ratusz / Town Hall / Rathaus	31
Ośrodek wypoczynkowy „Czechowice” / ‘Czechowice’ Recreation Centre / Erholungszentrum “Czechowice”	33
Kościół pw. Wszystkich Świętych / All Saints Church / Allerheiligenkirche	35
Kino Amok – Scena Bajka / Bajka Scene and Amok Cinema / Bühne Bajka – Kino Amok	37
Kąpielisko „Leśne” / ‘Leśne’ Outdoor Swimming Pool / Waldbad	39
Kościół Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny / Church of the Assumption of the Blessed Virgin Mary / Mariä-Himmelfahrt-Kirche	41
Muzeum Techniki Sanitarnej / Museum of Sanitary Technology / Museum für Sanitäre Technik	43
Kryta pływalnia OLIMPIJCZYK / OLIMPIJCZYK Indoor Swimming Pool/ Schwimmhalle OLIMPIJCZYK	45
Lotnisko i Aeroklub Gliwicki / Airport and Gliwice Aerodub / Der Flugplatz und der Aeroclub Gliwice	47
Lodowisko „Tafla” / ‘Tafla’ Ice Skating Rink / Eislaufbahn „Tafla”	49
Nowe Gliwice / New Gliwice / Neues Gliwice	51
Oddział Odlewnictwa Artystycznego Muzeum w Gliwicach / Artistic Casting Department in Gliwice / Museum in Gliwice – Abteilung für Kunstguss	52

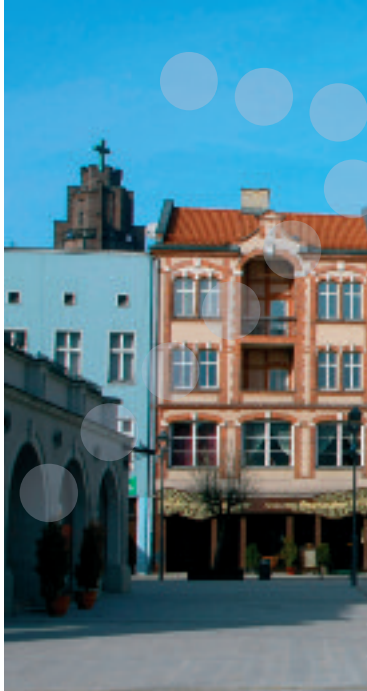
Glivice

Stare Miasto. Nowy Świat

Można wpaść tu na kawę lub zakupy, zatrzymać się na jeden dzień lub na dłużej. Gliwice wyróżniają się wśród miast na Górnym Śląsku. Powstały w XIII wieku – do dzisiaj w ich centrum można podziwiać oryginalny, średniowieczny układ uliczek **Starówki** oraz urokliwy **Rynek**. To równocześnie prężny i nowoczesny ośrodek gospodarczy, handlowy oraz naukowy. Miasto leży w zachodniej części województwa śląskiego. Można tu bez problemu dojechać nową autostradą A4, biegnącą od granicy z Niemcami przez Wrocław w stronę Krakowa. Blisko Gliwic znajduje się lotnisko Pyrzowice, obsługujące między innymi regularne połączenia z Frankfurtem.

Mieszkańcy i goście odwiedzający miasto mogą skorzystać z **bogatej oferty rekreacyjnej i kulturalnej**. Pełne parków i skwerów Gliwice to jedno z najbardziej zielonych miast Górnego Śląska. Na szczególną uwagę zasługują liczne pomniki przyrody i odnowiona Palmiarnia Miejska, w której zgromadzono ciekawe okazy flory i fauny z całego świata.

■ Rynek

Jest to centralny punkt gliwickiej Starówki, prezentującej do dziś średniowieczny układ zabudowy. Głównym obiektem jest Ratusz. Wokół można podziwiać kolorowe kamienice z podcieniami, powstałe między XV i XVII w. Charakterystycznym punktem na Ryнку jest fontanna z rzeźbą Neptuna autorstwa Johanna Nietzschego. Rynek to ulubione miejsce spotkań mieszkańców i turystów. Miłą atmosferę tworzą liczne kawiarenki i galerie. To również miejsce wielu przedsięwzięć artystycznych.

■ Market Square

The central point of Gliwice „Old Town” – old town, presenting to this day the medieval building structure. The main building is the Town Hall, around which one can admire the tenement houses with arcades built between the 15th and 17th centuries. The characteristic place in the Market Square is the fountain with the sculpture of Neptune designed by Johannes Nietsche. The Market Square is the favorite meeting place for the inhabitants and tourists alike. Numerous cafés and galleries create a pleasant atmosphere. This is also the place of numerous artistic undertakings.

■ Marktplatz (Ring)

Den zentralen Punkt der Altstadt von Gliwice, deren mittelalterlicher Grundriss bis heute erhalten blieb, bildet der Marktplatz (Ring). In seiner Mitte steht das Rathaus, entlang der einzelnen Flügel befinden sich bunt angestrichene Bürgerhäuser mit Bögen, die im 15. bis 17. Jahrhundert erbaut wurden. Der Brunnen mit der Neptun-Statue von Johannes Nietsche ist ein charakteristischer Punkt des Marktplatzes. Der Marktplatz gilt überdies als Treffpunkt für Stadteinwohner und Touristen. Nicht zuletzt sind es die zahlreichen Cafés und Galerien, die das Ambiente dieses Ortes ausmachen. Am Marktplatz finden viele kulturelle Veranstaltungen statt.

Funkcjonują tu obiekty sportowe: **stadiony, boiska, korty tenisowe, letnie kąpieliska, kryte pływalnie oraz całoroczne lodowisko**. Roweryści mogą korzystać z ponad 80 km oznakowanych ścieżek rowerowych.

Wielbiciele operetek, oper i musicali powinni obejrzeć spektakle **Gliwickiego Teatru Muzycznego**. To jedna z najlepszych tego typu instytucji w kraju. Chętnie występują tu największe gwiazdy polskiej sceny muzycznej, a przedstawienia są systematycznie nagradzane. W Gliwicach cyklicznie organizowane są **festiwale teatralne dla dzieci i dorosłych**, na których pokazywane są najciekawsze produkcje polskich teatrów. Niektóre prezentacje odbywają się w niezwykłej przestrzeni **Ruin Teatru Miejskiego**, gdzie artyści wykorzystują niepowtarzalne walory architektoniczne i nastrój obiektu. Na miłośników kultury czekają również kina, galerie, kluby oraz liczne imprezy plenerowe. W lipcu i sierpniu wielu widzów przyciąga **Międzynarodowy Festiwal Artystów Ulicy „Ulicznicy”**.

■ Gliwicki Teatr Muzyczny

W dzisiejszej postaci funkcjonuje od 2001 roku, łącząc wieloletnie tradycje Operetki Śląskiej oraz Teatru Muzycznego w Gliwicach. Prócz światowych hitów operetkowych, w jego repertuarze znajdują się również musicale, spektakle tańca współczesnego i baletowego oraz baśnie muzyczne. Na deskach teatru występują znani artyści scen polskich i światowych. Doskonała oferta nie tylko dla koneserów!

■ Gliwice Music Theatre

In its present form it has been functioning since 2001, combining many years' traditions of the Silesian Operetta and the Musi-

cal Theatre in Gliwice. Apart from the world operetta hits, there are also musicals, modern dance and ballet spectacles and musical fairy tales staged here. Famous Polish and world artists appear on the theatre stage. A splendid offer for connoisseurs and young people.

■ Gleiwitzer Musiktheater

In der heutigen organisatorischen Form existiert das Theater seit 2001. Es verbindet die jahrelange Tradition des Schlesischen

Operettenhauses (Operetka Śląska) und des Musiktheaters (Gliwicki Teatr Muzyczny). Neben den weltberühmten Operetten hat das Theater auch Musicals, Tanz- und Balletaufführungen sowie Musikmärchen in seinem Repertoire. Zu Gastauftritten besuchen das Theater bekannte Schauspieler und Sänger aus dem In- und Ausland. Somit hat die Einrichtung ein perfektes Angebot für Kenner und Jugendliche.

...❖ **ADRES:**
ul. Nowy Świat 55/57

.....
Rezerwacja biletów / Tickets reservation / Kartenreservierung:

32 230 49 68

Kasa / Box office / Kasse:

32 232 13 39

Repertuar / Repertoire / Repertoire:

www.teatr.gliwice.pl

Na interesujące ślady przeszłości miasta natrafimy w **Muzeum**, które wciąż wzbogaca swoją ofertę wystawienniczą i wydaje liczne publikacje o charakterze historycznym. Warto zwiedzić **Zamek Piastowski** wzniesiony prawdopodobnie w połowie XIV wieku, wnętrza XIX-wiecznej **willi przemysłowca Oscara Caro** oraz Radiostację – tam w przeddzień II wojny światowej miała miejsce słynna prowokacja, która posłużyła III Rzeszy do propagandowego uzasadnienia agresji na Polskę. **Wieża Radiostacji** z 1935 roku jest bardzo charakterystycznym elementem gliwickiego pejzażu, a sama Radiostacja zaznaczona jest na Szlaku Zabytków Techniki Województwa Śląskiego (cała trasa obejmuje 32 najciekawsze przykłady technicznego dziedzictwa regionu). Obecnie przy obiekcie funkcjonuje **Muzeum Historii Radia i Sztuki Mediów**.

Wieczorem proponujemy **spacer po mieście**. Ugości nas wiele nastrojowych restauracji oraz tętniących życiem kawiarni. Urozmaicona baza noclegowa oraz położony nad jeziorem kemping sprawiają, że w Gliwicach każdy znajdzie coś dla siebie.

■ Radiostacja Gliwice – Oddział Muzeum w Gliwicach

Zbudowana z drewna modrzewiowego w roku 1935. To najwyższa tego typu konstrukcja drewniana w Europie (wysokość 111 m). W 1939 r. stała się miejscem prowokacji gliwickiej, która dała początek II wojnie światowej. Obecnie jest to oddział Muzeum z wystawą zabytkowych nadajników radiowych i sprzętu telekomunikacyjnego.

■ Gliwice Radio Station Department of the Museum in Gliwice

Made of larch in the year 1935 it is the highest wooden construction of such type in Europe (111 m). The place of the German provocation in 1939, which preceded the outbreak of World War II. Presently a museum with the exhibition of historic radio transmitters and telecommunication equipment.

■ Sender Gleiwitz - Museum in Gliwice

Der aus Lerchenholz erbaute Sendeturm stammt aus dem Jahre 1935 und ist mit seinen 111 Metern die höchste Holzkonstruktion dieser Art in Europa. 1939 begann mit dem inszenierten Überfall einer Sondereinheit der SS auf den Radiosender, der sog. „Gleiwitzer Provokation“, der Zweite Weltkrieg. Heutzutage beherbergt der Gebäudekomplex eine Museumsabteilung, in der alte Sende- und Telekommunikationsanlagen präsentiert werden.

◆ kontakt:

ul. Tarnogórska 129
tel. 32 300 04 04

Godziny otwarcia / Opening hours / Öffnungszeiten:

Wt-Sb / Tu-Sa / Di-Sa 9.00–16.00

Ceny biletów / Tickets / Eintritt:

normalny / admission / normal: 5 zł
ulgowy / concessions / ermäßigt: 2 zł

www.muzeum.gliwice.pl

RADIOSTACJA GLIWICE ODDZIAŁ MUZEUM W GLIWICACH

Dzieje miasta

Pierwsza wzmianka o Gliwicach pochodzi z **1276 roku**. W tym okresie miasto leżało w granicach Polski. Jak donoszą historycy, w XIV wieku Gliwice miały charakter obronny.

W czasach Mieszka Płatonogiego **ziemia gliwicka była w rękach księstwa opolsko-raciborskiego**. Już w 1289 r. po podziale księstwa między czterech synów stała się odrębnym księstwem, które szybko przeszło pod panowanie czeskiego króla Wacława Drugiego. W owym czasie tereny te słynęły z hodowli ryb, młynarstwa, **uprawy chmielu**, a co za tym idzie – z produkcji i sprzedaży piwa. Za czasów hegemonii krzyżackiej, kiedy Kazimierz Wielki zrzekł się ziem śląskich, Gliwicami kolejno władali książę Władysław i Siemowit, **używający tytułu księcia gliwickiego**. Okres względnego spokoju został przerwany najazdem husytów.

Gliwice zostały zajęte. Po złupieniu i spaleniu miasta **husyci utworzyli tu centrum swego ruchu**. Gliwice w tym okresie zamieszkiwało około 1200 osób, a podstawą utrzymania było browarnictwo.

■ Zamek Piastowski

Zbudowany w XV w. przez księcia gliwickiego Siemowita. Od XVI w. pełnił funkcję arsenału, więzienia, folwarku i magazynu. Obecnie oddział Muzeum w Gliwicach ze stałymi wystawami: historyczną i archeologiczną. W okolicy znajdują się zachowane do dziś pozostałości średniowiecznych murów obronnych.

■ The Piast Castle

The castle was built in the 15th century by Siemowit, Prince of Gliwice. From 16th century it functioned as a municipal ar-

senal, prison, grange and warehouse. Presently it holds the Museum in Gliwice with permanent exhibitions: historical and archeological. The remains of the medieval defensive walls are preserved in the vicinity.

■ Piastenschloss

Erbaut im 15. Jahrhundert vom Gleiwitzer Fürsten Siemowit funktionierte das Gebäude seit dem 16. Jahrhundert als Zeughaus, Kerker, Vorwerk und La-

gerhaus. Heutzutage beherbergt das Schloss eine Museumsabteilung mit ihrer historischen und archäologischen Ausstellung. In der Nähe des Schlosses befinden sich Fragmente von mittelalterlichen Wehrmauern.

◆ kontakt:

ul. Pod Murami 2
tel. 32 231 44 94

.....

Godziny otwarcia / Opening hours / Öffnungszeiten:

Wt / Tu / Di 11.00–16.00
Śr / We / Mi 9.00–15.00
Cz / Th / Do 10.00–16.00
Pt / Fr / Fr 12.00–18.00
Sb / Sa / Sa 12.00–17.00
Nd / Su / So 11.00–17.00

Ceny biletów / Tickets / Eintritt:

Zwiedzanie bezpłatne / Admission free / Die Besichtigung ist kostenlos

www.muzeum.gliwice.pl

W 1532 roku, po śmierci ostatniego władcy pochodzącego z linii Piastów, miasto przeszło pod **berło Habsburgów**. Rozpoczął się wtedy okres wyniszczającej wojny trzydziestoletniej. W owych czasach Gliwice zmieniły swe oblicze. Murowane obwarowania zastąpiono osadami i ogrodami. **Miasto zaczęło tonąć w zieleni**. Wojna Habsburgów z Turkami, a co za tym idzie – potrzeba pieniędzy, była przyczyną oddania Gliwic w dzierżawę za, bagatela, **14 tysięcy talarów** Fryderykowi Zettritzowi jako tzw. **państwo gliwickie**.

Zawarta umowa miała początkowo trwać 18 lat, ale w 1580 roku została przedłużona o 10 lat, a w 1589 roku o kolejne 18. **W 1596 roku Gliwice zostały sprzedane władzom miasta za 27 tysięcy talarów, stając się wolnym miastem królewskim**. W jego skład wchodziły również wsie: Knurów, Krywałd, Ostropa, Trynek i Szobiszowice.

W 1683 roku miasto zaszczylił swą obecnością **Jan III Sobieski** zmierzający z odsieczą na Wiedeń. Zatrzymał się w klasztorze ojców Franciszkanów przy kościele Podwyższenia Krzyża Świętego.

ZAMEK PIASTOWSKI
ODDZIAŁ MUZEUM W GLIWICACH

Podstawowym źródłem dobrobytu mieszkańców było w tamtym czasie **piwowarstwo**. Jednak **w wyniku kolejnych pożarów** w latach 1711, 1730 i 1735 browar spłonął i nastąpił ostateczny upadek tej dochodowej branży. Lata 1740–1763 to czas tzw. **wojen śląskich** toczonych między Austrią a Prusami. W okresie rządów Prus w Gliwicach zaczął się rodzić **kapitalizm**. W tymże czasie rozbudowywały się przedmieścia, gdzie lokowały się **osiedla hutnicze**. Rozwinięta została sieć urzędów górniczych i hutniczych, na których czele stał **Wyższy Urząd Górniczy**. Władze zadbały o rozwój dróg handlowych i modyfikację środków transportu. Wtedy rozpoczęto także budowę **Kanału Gliwickiego**, którego zadaniem było ułatwienie spływu węgla oraz zabezpieczenie przed nękającymi miasto dokuczliwymi, okresowymi powodziąmi. W 1796 roku **uruchomiono państwową hutę żelaza, która zasłynęła w całej Europie nie tylko ze względu na swe odlewy artystyczne**, ale również z produkcji zbrojeniowej – w końcu to tutaj w **1804 roku odlano pierwszą armatę**. W okresie tym oddano do użytku pierwszy w Europie wielki piec koksowniczy, zaprojektowany i uruchomiony przez Johna Baildona.

■ **Kościół pw. Podwyższenia Krzyża Świętego**

W 1623 roku reformaci wzniesli w tym miejscu klasztor i kościół w formach barokowych pod wezwaniem św. Krzyża. W 1921 roku klasztor przejęli oo. Redemptoryści. Wkrótce kościół został przez nich przebudowany i powiększony. Do zachodniej strony korpusu nawowego przylega czworoboczny budynek klasztorny z wewnętrznym wirydarzem. Z 22 na 23 sierpnia 1683 roku zatrzymał się w klasztorze Jan III Sobieski, spiesząc z odsieczą na Wiedeń.

■ **Holy Cross Church**

The Reformation advocates erected a priory and a church here in the Baroque forms in 1623 under the name of Holy Cross. In 1921 the church was taken over by the Redemptorist Order Priory. The church was soon rebuilt and extended. To the west side of the nave body there adheres a quadrilateral cloister building, with an internal cloister garth. From 22 to 23 August 1683 King Jan III Sobieski had a brief sojourn in the order priory, while on his way to relieve the besieged city of Vienna.

■ **Kreuzkirche**

1623 erbauten an diesem Ort die Reformaten ein barockes Kloster und eine Kirche, die den Namen Heiliges Kreuz erhielt. 1921 übernahmen die Redemptoristen das Kloster; sie bauten das Gebäude um und erweiterten es. An das Kirchenschiff grenzt von westlicher Seite das viereckige Klostergebäude mit einem inneren Klostergarten. Am 22./23. August 1683 bezog in diesem Kloster König Johann III. Sobieski Quartier, der zum Entsatz der von den Türken belagerten Stadt Wien eilte.

◆ **adres:**

ul. Daszyńskiego 2
tel. 32 231 44 70

KOŚCIÓŁ PW. PODWYŻSZENIA KRZYŻA ŚWIĘTEGO

Bardzo ważnym elementem w rozwoju miasta było poprowadzenie w 1845 roku **linii kolejowej z Wrocławia do Gliwic**.

W czasie I wojny światowej gospodarka i przemysł zostały przestawione na produkcję zbrojeniową. Niektóre zakłady zostały pozamykane, a zatrudnienie spadło. Lata 1919–1921 **to trzy powstania śląskie i plebiscyt**, w którym mieszkańcy mieli zdecydować, czy chcą należeć do państwa polskiego, czy do niemieckiego. Gliwiczanie opowiedzieli się za przynależnością do Niemiec, a spośród 102 gmin powiatu toszecko-gliwickiego 88 opowiedziało się po stronie Polski. W 1922 roku obszar został podzielony pomiędzy sporne państwa. W 1928 wybudowano nowoczesny **hotel („Haus Oberschlesien”)**, w którym obecnie mieści się Urząd Miejski (przy dzisiejszej ulicy Zwycięstwa).

■ Budynek Urzędu Miejskiego

To jeden z najbardziej okazałych budynków w mieście. Zbudowano go w latach 30. XX wieku jako „Haus Oberschlesien”, najnowocześniejszy hotel w tej części Europy. W styczniu 1945 roku został spalony przez Armię Czerwoną, a po wojnie odbudowany. W chwili obecnej jest siedzibą władz miasta.

■ Municipal Office Building

One of the most impressive buildings in the city. Built in the 1930s as 'Haus

BUDYNEK URZĘDU MIEJSKIEGO

Oberschlesien, the most modern hotel in this part of Europe. Burnt down in January 1945 by the Red Army and rebuilt after the war. It is presently the seat of the municipal authorities.

■ Das Gebäude der Stadtverwaltung

Als eines der prächtigsten Gebäude in der Stadt entstand das Gebäude in den 1930er Jahren als „Haus

Oberschlesien“, das zu damaliger Zeit modernste Hotel in diesem Teil Europas. 1945 von den Rotarmisten niedergebrannt, wurde das Gebäude nach dem Zweiten Weltkrieg wiederaufgebaut und zum Stadtamt umfunktioniert.

... kontakt:

ul. Zwycięstwa 21
tel. 32 231 30 42

Godziny otwarcia / Opening hours / Öffnungszeiten:

Pn–Śr / Mo–We / Mo–Mi 8.00–16.00
Cz / Th / Do 8.00–17.00
Pt / Fr / Fr 8.00–15.00

www.gliwice.eu

31 sierpnia 1939 roku sfingowano napad na ówczesną radiostację gliwicką (przy dzisiejszej ul. Tarnogórskiej). Miał to być pretekst do **napaści wojsk niemieckich na Polskę**. W latach wojny miasto było całkowicie nastawione na produkcję zbrojeniową. W Gliwicach powstały **cztery obozy pracy (filie obozu w Oświęcimiu)**, które były źródłem taniej siły roboczej. W 1945 roku miasto zajęła Armia Czerwona, która dokonała znaczących zniszczeń – spalony został zabytkowy budynek **Teatru Victoria**, nie oszczędzono również hotelu „Haus Oberschlesien”. **W 1945 roku Gliwice ponownie znalazły się w granicach Polski.**

❖❖ Gliwice

Old Town. New World

You can come here to have a cup of coffee, or go shopping, you can stay just for a day, or longer. Gliwice stands out among the cities and towns in Upper Silesia. It was founded in the 13th century – even today we can admire the original, medieval layout of the Old Town streets and the charming Market Square in the city centre.

■ Ruiny Teatru Miejskiego

To ruiny olbrzymiego kompleksu kulturowo-rekreacyjnego wybudowanego ok. 1890 r., na terenie którego znajdował się Teatr Miejski „Victoria”. Był to największy i najbardziej reprezentacyjny obiekt tego typu na Górnym Śląsku. W 1945 r. został spalony przez żołnierzy radzieckich. Obecnie, utrzymywany jako stała ruina, jest jednym z najciekawszych obiektów kulturalnych w regionie i służy prezentowaniu niestandardowych przedsięwzięć artystycznych.

■ Ruins of the Municipal Theatre

The ruins of the huge cultural and recreational complex erected around the year 1890, holding the Municipal “Victoria” Theatre; the grandest and the most representative building of that type in Upper Silesia. Burnt down in 1945 by the Soviet soldiers. Presently maintained as a permanent ruin, one of the most interesting cultural facilities in the region, aims at presenting the unconventional artistic undertakings.

■ Ruinen des Stadttheaters

Ruinen eines um 1890 erbauten, gewaltigen Kultur- und Erholungskomplexes, dessen zentralen Punkt das Stadttheater Victoria bildete. Das Theater, welches zugleich das größte und repräsentivste Objekt dieser Art in Oberschlesien war, wurde 1945 von sowjetischen Soldaten niedergebrannt. Heutzutage dient es in Form einer „permanenten Ruine“ kulturellen Zwecken und gilt u.a. durch seine kühnen Kulturprojekte als eine der interessantesten Bühnen der Region.

❖❖ adres

Aleja Przyjaźni 18
tel. 32 231 88 13

.....
www.teatr.gliwice.pl

RUINY TEATRU MIEJSKIEGO

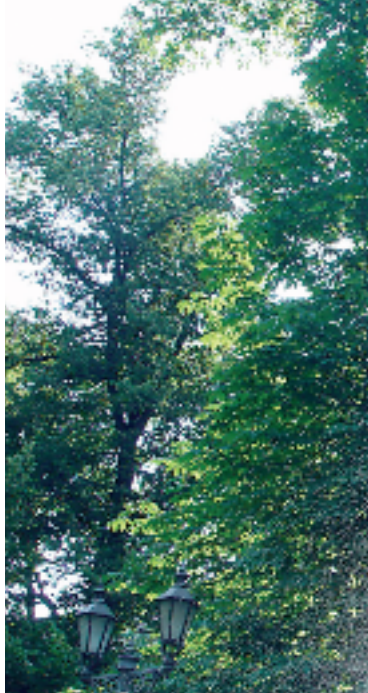

At the same time, it is a buoyant and modern centre of economy, commerce and science. The city is located in the western part of the Silesian province. You can get here easily via the A4 motorway, running from the German border, through Wrocław towards Kraków. Close to Gliwice there is an airport in Pyrzowice, offering, for example, regular connections with Frankfurt.

The inhabitants and guests visiting the city may benefit from a **rich offer in terms of recreation and culture. Gliwice, full of parks and squares, is one of the greenest cities of Upper Silesia.**

Numerous natural monuments and the restored **Municipal Palm House**, where interesting specimens of flora and fauna from all around the world have been gathered, are worth special attention. There are many sports facilities here: **stadiums, sports fields, tennis courts, outdoor and indoor swimming pools and a covered skating rink, open all year round.** Cyclists can use more than 80 km of specially marked cycling lanes.

■ Willa Caro

Budynek z XIX w., w stylu neorenesansowym. Dawna własność przemysłowca Oscara Caro. Obecnie jest siedzibą Muzeum. Dla zwiedzających udostępnione są XIX-wieczne wnętrza oraz wystawy czasowe.

■ Caro Villa

The building is in the Renaissance style and dates back to the 19th century. The former property of the factory owner Oscar Caro. Presently the 19th century residential interiors of the

Upper Silesian manufacturers and the temporary exhibitions are available to visitors.

■ Villa Caro

Ein Neorenaissance-Gebäude aus dem 19. Jahrhundert; früher im Besitz des Industriellen Oscar Caro. Heute dient die Villa als Museum und präsentiert Wohnräume oberschlesischer Industrieller sowie Zeitausstellungen.

...📍 adres:

ul. Dolnych Wałów 8a
tel. 32 231 08 54

Godziny otwarcia / Opening hours / Öffnungszeiten:

Wt, Cz / Tu, Th / Di, Do 11.00–16.00
Śr / We / Mi 9.00–15.00
Pt / Fr / Fr 12.00–18.00
Sb / Sa / Sa 12.00–17.00
Nd / Su / So 11.00–17.00

Ceny biletów / Tickets / Eintritt:

normalny / admission / normal: 8 zł
ulgowy / concessions / ermäßigt: 4 zł
bilet rodzinny / family ticket / Familienticket: 16 zł

www.muzeum.gliwice.pl

Fans of operettas, operas and musicals should see spectacles of the **Gliwice Musical Theatre**.

It is one of the best institutions of this kind in Poland. The greatest stars of the Polish musical scene perform here and the shows systematically win various awards. Gliwice is the venue of annually organized **theatre festivals for children and adult viewers**, during which the most interesting productions of Polish theatres are presented. Some of the shows are held in an extraordinary place – **the Ruins of the Municipal Theatre**, where artists benefit from unique architectural properties and the atmosphere of the place. Culture-oriented visitors can also enjoy cinemas, galleries, clubs and numerous open air events. In July and August the **International Street Artists' Festival "Ulicznicy"** attracts a great audience.

The **Museum** is a place where we can find interesting traces of the city's past. The institution is constantly enriching its offer in terms of exhibitions and releasing numerous publications of a historical character.

■ **Kościół katedralny św. Apostołów Piotra i Pawła**

Wzniesiony w latach 1886–1900. Najwybitniejszy przykład świątyni neogotyckiej na Śląsku. W kościele znajdują się najlepsze na Górnym Śląsku organy firmy Rieger-Mocker, dlatego odbywają się w nim liczne recitale organowe i koncerty. W roku 1992 został podniesiony do rangi katedry.

■ **St. Peter and Paul's Cathedral**

The church was built in the years 1886–1900 and is considered to be the most outstanding example of the Neo-Gothic church in Silesia. The church boasts the Rieger-Mocker organs, the best in Silesia, it is thus understandably the venue for numerous recitals and concerts. In 1992 the church was raised to the rank of a cathedral.

■ **Domkirche Peter und Paul**

Die zwischen 1886 und 1900 erbaute Kirche ist das beste Beispiel eines neogotischen Gotteshauses in Schlesien. Die Orgel der Firma Rieger-Mocker gilt als die beste in ganz Oberschlesien. Aus diesem Grunde werden in der Domkirche häufig Orgel-Recitals und –konzerte veranstaltet. 1992 wurde die Kirche zur Kathedrale erhoben.

••••• **adres:**

ul. Jana Pawła II 5
tel. 32 230 89 45

www.katedra.gliwice.pl

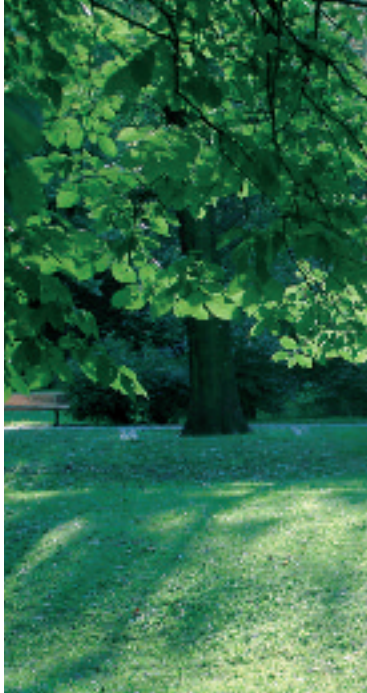

**KOŚCIÓŁ KATEDRALNY
ŚW. APOSTOŁÓW PIOTRA I PAWŁA**

It is worth visiting the **Piast Castle**, erected probably in the mid-14th century, the interiors of a **19th – century villa of an industrialist, Oscar Caro**, as well as the **Radio Station** – a place where on the eve of World War II a famous provocation took place, a provocation which was used by the 3rd Reich as a propaganda justification of its aggression against Poland. The tower of the Radio Station, dating back to 1935, constitutes a landmark of Gliwice, and the Radio Station itself is included in the Route of Technical Monuments of the Silesian Province (the whole route encompasses 32 most interesting examples of the technical heritage of the region). At present there is a **Museum on Radio History and Visual Arts** functioning at the structure.

In the evening – we suggest taking a **stroll around the town**. You can stop by in many romantic restaurants and nice cafés, teeming with life. Diversified accommodation facilities and a campsite located by the lake make Gliwice a place where everybody can find something for themselves.

■ **Park Fryderyka Chopina**

Przepiękny park w centrum miasta o powierzchni 6,3 ha, w którym można odpocząć po długim dniu pracy, pospacerować z dziećmi, podziwiać efektowne kompozycje kwiatowe. Koniecznie trzeba zwiedzić Palmiarnię Miejską – ponad 6000 egzotycznych roślin z różnych stron świata.

■ **Frederic Chopin Park**

The most exquisite green park in the city centre of the area of 6.3 ha, where you can have a rest after a long working day, walk with children or admire beautiful flowerly compositions. It is a must to visit the Municipal Palm House – over 6.000 exotic plants from all over the world are to be seen there.

■ **Frederic-Chopin-Park**

Der wunderschöne, im Zentrum der Stadt gelegene Park mit einer Fläche von 6,3 ha bietet nach einem arbeitsamen Tag Erholung, Spaziermöglichkeiten und viele beeindruckende Blumenkompositionen. Ein Pflichtpunkt ist überdies das Städtische Palmehaus mit seinen mehr als 6.000 exotischen Pflanzen aus aller Welt.

••••• adres:

ul. Fredry 6

.....

History of the city

The first mention on the town dates back to **1276**. In this period the town was situated on the Polish territory. According to historians, in the 14th century Gliwice was a town of a defensive character.

During the reign of Mieszko Plątonogi /Tanglefoot/, the **Gliwice land belonged to the Duchy of Opole and Racibórz**. However, as early as in 1289, after the Duchy had been divided up among the four sons, the area of Gliwice became a separate duchy, which was soon ruled by Waclaw II, the Czech King. At that time the land was famous for fish-culture, flour-milling, **hop-growing** and consequently the production and sales of beer. At the times of the Teutonic Knights' hegemony when Kazimierz Wielki relinquished his rights to the territory of Silesia, Gliwice was ruled in turn by Duke Władysław and Siemowit, **using the title of Dukes of Gliwice**. The period of relative peace was interrupted by the Hussite invasion.

Gliwice was seized. Having plundered the area and spread fire over the city the **Hussites established their movement centre in Gliwice**.

■ **Poczta Główna**

Gmach Poczty nawiązuje do tzw. gotyku pięknego. Obiekt został zbudowany w latach 1903–1906 w stylu historyzmu, z elementami neogotyku.

■ **Main Post Office**

The edifice of the Post Office reveals the features of the so called "Beautiful Gothic". The building was erected in the years 1903–1906 in the style of Historicism with elements of Neo-Gothic.

■ **Hauptpostamt**

Architektonisch knüpft das Gebäude des Postamtes an die sog. „schöne Gotik“ an. Das Objekt entstand 1903–1906 im Stil des Historizismus mit Elementen der Neogotik.

...❖ **adres:**

ul. Dolnych Wałów 8
tel. 32 231 32 00

.....

Godziny otwarcia / Opening hours / Öffnungszeiten:

Pn–Pt / Mo–Fr / Mo–Fr 8.00–20.00
Sb / Sa / Sa 9.00–13.00

POCZTA GŁÓWNA

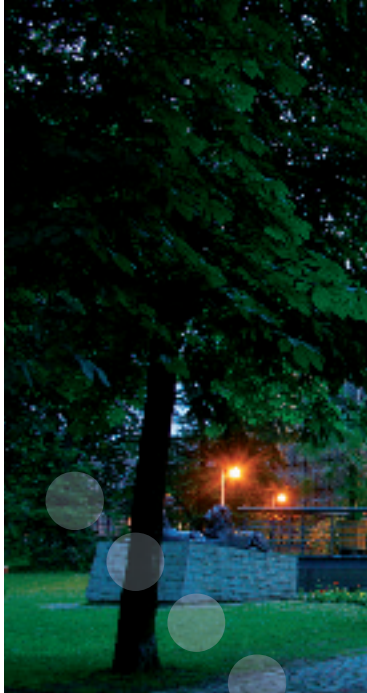

The city was then inhabited by about 1200 people who earned their living mainly from brewing.

In 1532, after the death of the last ruler deriving from the Piast line of descent, the **city was governed by the Habsburgs**. It was the beginning of the debilitating 30-year war. During that time Gliwice underwent a noticeable change. Fortifications were replaced by settlements and gardens. **The city began to be smothered in greenery**. The war between the Habsburgs and the Turks and the following demand for resources was the reason for leasing Gliwice (as so-called **Gliwice State**) to Fryderyk Zettritz, for the sum of **14 000 thalers**.

The contract was originally concluded for 18 years, but in 1580 it was prolonged by 10 years and in 1589 by another 18. **In 1596 the city of Gliwice was sold to the city authorities for the sum of 27 thousand thalers, thus becoming a free royal city**. The villages of Knurów, Krywałd, Ostropa, Trynek and Szobiszowice were also included.

■ Palmiarnia Miejska

To oaza zieleni w centrum miasta. Jest trzecim co do wielkości obiektem tego rodzaju w Polsce. Powstała jeszcze w XIX wieku Palmiarnia liczy obecnie ponad 6000 okazów flory i fauny. Można w niej podziwiać rośliny cytrusowe, przyprawowe (pieprz, cynamon, kardamon) oraz egzotyczne palmy i kaktusy, pochodzące z Australii, Afryki i obu Ameryk. Zwiedzanie zajmuje ok. 1,5 godziny.

■ Municipal Palm House

A green oasis in the city centre. It is the third largest facility of that type in Poland. Erected in the 19th century, the Palm House is presently home to over 6.000 specimen of flora and fauna. Citruses, spices (pepper, cinnamon, cardamom) and exotic palms and cacti, originating from Australia,

Africa and both Americas can be admired here. The tour takes about 1.5 hours.

■ Städtisches Palmenhaus

Das Palmenhaus von Gliwice, das zugleich das drittgrößte Objekt dieser Art in Polen ist, bildet eine grüne Oase im Herzen der Stadt. Das im 19. Jahrhundert gegründete Palmenhaus hat heute über 6.000 Exponate aus dem Bereich der Fauna und Flora, unter ihnen Zitrus- und Gewürzpflanzen (Pfeffer, Zimt und Kardamompflanzen) sowie exotische Palmen und Kakteen aus Australien, Afrika, Süd- und Nordamerika. Die Besichtigungsdauer beträgt ca. 1,5 Stunden.

... ↗ adres:

ul. Fredry 6
(na terenie Parku Chopina / on the area of the Chopin Park / im Chopin-Park)
tel. 32 231 32 39
.....

Godziny otwarcia / Opening hours / Öffnungszeiten:

Wt-Pt / Tu-Fr / Di-Fr
9.00-18.00,
kasa / box office / Kasse
9.00-18.00
Sb, Nd / Sa, Su / Sa, So
10.00-18.00

kasa / box office / Kasse
10.00-18.00

Ceny biletów / Tickets / Eintritt:

normalny / admission / normal:
5 zł
ulgowy / concessions /
ermäßig: 3,5 zł
przewodnik / Guided tour /
Führung: 40 zł (grupa do 30
osób / Group up to 30 people /
Gruppe bis zu 30 Personen)
Bilet rodzinny / Family ticket /
Familienkarte: 10 zł

www.mzuk.gliwice.pl

In 1683 the city was honoured by the presence of **Jan III Sobieski**, who was on his way to relieve the besieged city of **Vienna** and had a brief sojourn in the Franciscan Order priory adjacent to the Holy Cross Church.

The main source of the residents' economic well-being was the **brewing industry**. However, as a result of **successive fires** in 1711, 1730 and 1735 the brewery was burnt down thus bringing this profitable business to ruin.

The years 1740-1763 marked the period of so-called **Silesian wars** waged between Austria and Prussia. Under the Prussian rule Gliwice witnessed the onset of **capitalism**. At that time there was the development of suburbia, where **housing estates for steelworkers** were being located. The network of mining and steelworks offices was developed, with the **Mining Institute** (Wyższy Urząd Górniczy) at the forefront. Due to the authorities' efforts the trade routes were developed and the means of transport modified. At the time, the **Kłodnica Canal** (Kanał Kłodnicki) was also built. Its purpose was to enable coal floating as well as protect the city against the destructive seasonal floods.

■ Ratusz

Pierwotny, gotycki Ratusz został zbudowany w XIII w. jako siedziba władz miejskich. Obecny, klasycystyczny budynek pochodzi z wieku XV. Pełni funkcje reprezentacyjne. Wewnątrz znajdują się sale: ślubów, sesyjna oraz konferencyjna, a w podcieniach budowli liczne kawiarnie.

■ Town Hall

The original gothic Town Hall was built in the 13th century as the seat of municipal authorities. The present, classical building dates back to the 15th century. It is used for formal functions. There are marriage hall, session and conference halls inside whereas in the vaults a number of cafés are to be found.

■ Rathaus

Das ursprüngliche, gotische Rathaus entstand im 13. Jahrhundert als Sitz der Stadtbehörden. Das bis heute erhalten gebliebene klassizistische Gebäude stammt aus dem 15. Jahrhundert. Heutzutage dient das Rathaus Repräsentationszwecken: in seinem Inneren befinden sich ein Trauungssaal, ein Sitzungs- und ein Konferenzsaal. Unter den Bögen haben zahlreiche Cafés ihren Platz gefunden.

In 1796 the state ironworks were opened. They won renown in Europe for art casting as well as military production as it was here that the **first cannon was cast in 1804**. During that time the first coke-fuelled metallurgical furnace, designed by John Baildon, came into operation.

The element that largely contributed to the city development was the **opening of the railway line connecting Wrocław to Gliwice in 1845**.

During World War I the economy and industry centred on military production. Some factories were closed and employment was reduced. The years 1919 - 1921 were marked by **three Silesian uprisings and the plebiscite**, whereby the residents were to decide if they wished to belong to the Polish or German state. The residents of Gliwice were in favour of the German state, whereas 88 out of 102 communes of Toszek and Gliwice administrative district were in favour of Poland. In 1922 the disputed territory was divided between the two countries. In 1928 a **modern hotel** was built ("Haus Oberschlesien"), which at present is the seat of the Municipal Office (present Zwycięstwa Street).

■ Ośrodek wypoczynkowy „Czechowice” + stajnia „Nad jeziorem”

Doskonałe, położone nad jeziorem miejsce do obcowania z naturą i całorocznego, aktywnego wypoczynku dla całej rodziny. Do dyspozycji odwiedzających są: kąpielisko sezonowe, szeroka, piaszczysta plaża, wypożyczalnia sprzętu wodnego, domki campingowe 4-osobowe, domki 6-osobowe typu BRDA, wypożyczalnia rowerów, plac zabaw, rampa dla rolkarzy, punkty gastronomiczne, pole namiotowe. Stajnia „Nad jeziorem” proponuje natomiast naukę i doskonalenie jazdy konnej pod okiem instruktora dla dorosłych i dzieci, jazdę w terenie, przejażdżki bryczką, kuligi, imprezy okolicznościowe i wiele innych... Na terenie ośrodka działa również Park Przygody ze ścianką wspinaczkową, polem do paintball oraz parkiem linowym.

OSRODEK WYPOCZYNKOWY „CZECHOWICE” + STAJNIA „NAD JEZIOREM”

■ ‘Czechowice’ Recreation Centre + ‘By the lake’ stables

Situated by a lake, a perfect place to enjoy nature and all-year active leisure for the entire family. A summer swimming pool, a wide sandy beach, water equipment hire, 4-bedded cabins, 6-bedded BRDA cabins, bicycles hire, a playground, a roller skating ramp, catering facilities and a campsite are available for visitors. Additionally, “By the lake” stables offer teaching and improvement of horse riding under the supervision of an instructor for adults and children, riding off road, chaise riding, sleigh rides and many more... On site also Adventure Park with artificial climbing wall, paintball facilities and high ropes course operate.

■ Erholungszentrum “Czechowice” und der „Pferdestall am See“

Das an einem See gelegene Erholungszentrum „Czechowice“ ist ein perfekter Ort für Begegnungen mit der Natur und ganzjährige aktive Erholung für die ganze Familie. Den Besuchern stehen folgende Anlagen zur Verfügung: das Sommerfreibad, ein breiter Sandstrand, Ausleihe von Wassersportgeräten, Campinghäuser für vier Personen, Campinghäuser des Typs BRDA für sechs Personen, Fahrrad-Ausleihe, Spielplatz, eine Rampe für Rollskater, gastronomische Punkte und ein Zeltplatz. Überdies können im „Pferdestall am See“ Kinder und Erwachsene Reiten lernen oder ihre in diesem Bereich bereits vorhandenen Fertigkeiten unter dem

wachsamen Auge eines Reitlehrers verbessern. Darüber hinaus werden u.a. Geländereiten, Kutschenfahrten, Schlittenfahrten und viele andere Veranstaltungen angeboten. Auf dem Gelände befindet sich überdies ein Abenteuerpark mit einer Kletterwand, einem Paintball-Spielfeld und einem Hochseilgarten.

...❖ adres:
ul. Ziemięcicka 62
tel 32 238 88 70

.....
Godziny otwarcia / Opening hours / Öffnungszeiten:

codziennie / daily / täglich 10.00–22.00
www.tur.gliwice.pl

On 31 August 1939 there was a **simulated attack** upon the radio station (present Tarnogórska Street). The event was supposed to give the German army a **pretext for invading Poland**. During the war period the city was entirely concentrated on military production. In Gliwice there were **four labour camps, branches of the Oświęcim concentration camp**, which were the source of cheap labour force. In 1945 the city was occupied by the Red Army, which caused significant destruction – the historic building of the **Victoria Theatre** was burnt down, even the Oberschlesien hotel was not spared. **In 1945 Gliwice was back within the Polish boundaries.**

❖❖❖ Gliwice

Eine alte Stadt.
Eine neue Welt

Gliwice kann man zu einem Kaffee oder zum Shopping besuchen, einen Tag oder ein Wochenende verbringen. Gliwice unterscheidet sich von anderen oberschlesischen Städten, denn es wurde bereits im 13. Jahrhundert gegründet.

■ Kościół pw. Wszystkich Świętych

Najstarsza świątynia w mieście, wybudowana w XV w. w stylu gotyckim. Ma piękny barokowy wystrój i gwiaździste sklepienia. Kościół ma konstrukcję halową, tzn. posiada trzy nawy równej wysokości. W podziemiach kryją się gotyckie wątki murów oraz ostrołukowe portale, co wskazuje na średniowieczny rodowód tego obiektu. Istnieje możliwość wejścia na wieżę kościelną i podziwiania panoramy miasta.

■ All Saints Church

The oldest temple in the city, erected in the 15th century in Gothic style. It has beautiful baroque interiors and stellar vaults. The church has a hall structure, i.e. it has three equal height vaults. In the vaults there are remains of Gothic walls and ogival portals, indicative of the medieval origins of the building. It is possible to climb the church belfry and admire the city panorama.

■ Allerheiligenkirche

Das älteste Gotteshaus der Stadt entstand im 15. Jahrhundert im gotischen Stil. Neben der schönen barocken Ausstattung sind auch die Sternengewölbe erwähnenswert. Die im unterirdischen Teil vorhandenen Fragmente von gotischen Mauern und die spitzbogigen Portale weisen auf den mittelalterlichen Ursprung der Kirche hin. Zugänglich für Besucher ist der Kirchturm mit schönem Stadtpanorama.

❖❖❖ adres:

ul. Kościelna 4
tel. 32 230 83 48

.....
www.wszystkichswietych.org

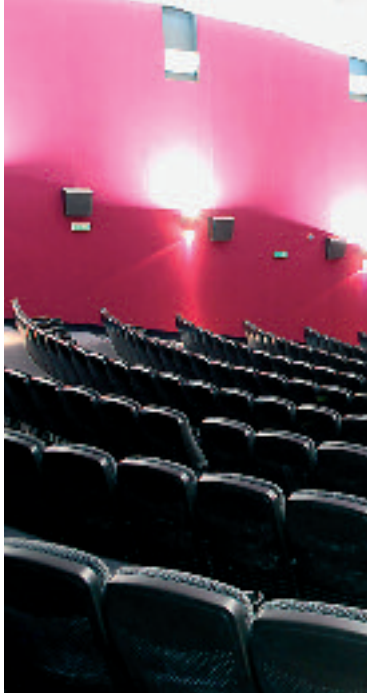
KOŚCIÓŁ PW. WSZYSTKICH ŚWIĘTYCH

Den originalen mittelalterlichen städtebaulichen **Grundriss** und den reizvollen **Ring (Marktplatz)** kann man heute noch bestaunen. Gleichzeitig ist Gliwice allerdings auch ein pulsierendes und modernes Wirtschafts-, Handels- und Wissenschaftszentrum.

Die Stadt liegt im westlichen Teil der Woiwodschaft Schlesien. Über die neue Autobahn A4, die von der deutschen Grenze über Wrocław nach Kraków führt, ist sie problemlos zu erreichen. In der Nähe der Stadt befindet sich der internationale Flughafen Pyrzowice (Katowice), der u.a. auch mit Frankfurt am Main regelmäßige Flugverbindungen unterhält.

Den Einwohnern und den Gästen steht ein reichhaltiges **Angebot im Bereich der Erholung und der Kultur zur Verfügung. Mit seinen Parks gehört Gliwice zu den ober-schlesischen Städten mit der höchsten Zahl an Grünflächen.** Eine besondere Aufmerksamkeit verdienen die vielen Naturdenkmäler und das renovierte **Palmenhaus** mit seinen interessanten Beispielen der Flora und Fauna aus aller Welt.

■ Kino Amok – Scena Bajka

W 1928 r. powstało w tym miejscu jedno z najnowocześniejszych kin w Gliwicach. Osiemdziesiąt lat później przejętemu przez miasto obiektowi podarowano drugie życie. Zmieniono jednocześnie profil jego działalności. W jednej z sal odbywają się teraz nie tylko projekcje filmowe, ale również spektakle teatralne i koncerty. Dzięki swojej wielofunkcyjności obiekt służy studyjnemu kinu Amok oraz Gliwickiemu Teatrowi Muzycznemu.

■ Bajka Scene and Amok Cinema

In 1928 one of the most state-of-the-art cinemas in Gliwice was erected here. Eighty years later, taken over by the town, the facility was given a second life. Its profile was changed as well. One of its halls is now not only used for movie screening but also for theatrical productions and concerts. Thanks to its multifunctional purpose, it is now a venue for the studio cinema Amok and Gliwice Music Theatre.

■ Bühne Bajka – Kino Amok

1928 wurde hier eines der modernsten Kinos der Stadt eröffnet. 80 Jahre später begann die von der Stadt übernommene Einrichtung ihr zweites Leben, wobei das Profil ihrer Tätigkeit verändert wurde. In einem der Säle finden heutzutage nicht nur Filmvorführungen statt, sondern auch Theateraufführungen und Konzerte. Dank seinem multifunktionalen Charakter dient das Gebäude

ferner dem Studiokino Amok und dem Gleiwitzer Musiktheater (Gliwicki Teatr Muzyczny).

✦ adres:

ul. Dolnych Wałów 3
tel. 32 238 25 01

.....

Godziny otwarcia / Opening hours / Öffnungszeiten:

kasa / box office / Kasse, Wt-Sb / Tu-Sa / Di-Sa 9.00–19.00

www.teatr.gliwice.pl

Ferner befinden sich in der **Stadt Stadien, Sportplätze, Tennisspielplätze, Frei- und Hallenbäder sowie eine ganzjährig geöffnete Kunstseilbahn**. Den Radfahrern stehen über 80 km markierte Radwege zur Verfügung.

Operetten-, Oper- und Musicalfreunde kommen im **Gliwitzer Musiktheater** (Gliwicki Teatr Muzyczny), einer der landesweit besten Einrichtungen dieser Art, auf ihre Kosten. Gäste dieser Bühne sind die größten Stars der polnischen Musikszene. Die Vorführungen des Theaters werden systematisch ausgezeichnet. Regelmäßig finden in **Gliwitzer Theaterfestivals für Kinder und Erwachsene** statt, in deren Rahmen die interessantesten polnischen Theaterproduktionen präsentiert werden. Ein Teil der Vorführungen wird in den **Ruinen des Stadttheaters** veranstaltet, die sich durch ihren außergewöhnlichen architektonischen Wert und ein einmaliges Ambiente auszeichnen. In Gliwice funktionieren ferner Kinos, Galerien und Klubs. Auch Openair-Veranstaltungen dürfen nicht vergessen werden. Im Juli und August locken die **Internationalen Festspiele der Straßenkünstler „Ulicznicy“** (Straßenmenschen) zahlreiches Publikum in die Stadt.

■ **Kąpielisko „Leśne“**

To kompleks odkrytych pływalni, oferujący wiele atrakcji i świetną zabawę, a co ważne – niemal w centrum miasta. Do dyspozycji wypożyczających są: 3 pływalnie o różnicowanej głębokości, w tym jedna ze zjeżdżalnią, 2 brodziki i plac zabaw dla dzieci, 4 boiska do piłki siatkowej, boisko do koszykówki ulicznej oraz punkty gastronomiczne. Atrakcyjność terenów kąpieliska nie maleje nawet po zakończeniu sezonu letniego. Jest to bowiem idealne miejsce dla spacerowiczów, biegaczy czy amatorów nordic walking.

■ **'Leśne' outdoor swimming pool**

The complex of outdoor swimming pools offering numerous attractions and great fun, and what is important, located almost in the city centre. 3 swimming pools of varied depth including one with a slide, 2 paddling pools and a playground for children, 4 volleyball pitches, a street basket ball pitch as well as catering facilities are available for holiday makers. The attraction of the swimming pool continues after the summer season offering ideal grounds for walkers, runners and enthusiasts of nordic-walking.

■ **Waldbad**

Das Waldbad ist ein Freibad-Komplex, der jede Menge Attraktionen gewährleistet und praktisch in der Innenstadt gelegen ist. Den Besuchern stehen folgende Anlagen zur Verfügung: drei Schwimmbecken mit unterschiedlicher Tiefe (davon eines mit Rutschbahn), zwei Kinderbecken und ein Kinderspielplatz, vier Volleyballspielplätze und ein Spielplatz für Streetbasketball, gastronomische Punkte. Das Gelände des Waldbades bleibt auch nach der Sommersaison für Besucher attraktiv. Es eignet sich ideal für Spaziergänge sowie für Jogging und Nordic Walking.

◆ **adres:**

ul. Toszecka 137
Tel. 32 279 97 34

◆ **Godziny otwarcia / Opening hours / Öffnungszeiten:**

Pn–Pt / Mo–Fr / Mo–Fr 10.00–20.00
Sb–Nd / Sa–Su / Sa–So 9.00–20.00
czerwiec-sierpień / June – August

◆ **Ceny biletów / Tickets / Eintritt:**

dzieci do lat 3: bezpłatnie / Children to 3 yrs: admission free / Kinder unter drei Jahren: frei
dzieci 4–16 lat / children 4–16 yrs / Kinder im Alter von 4 bis 16 Jahren: 2 zł
17–25 lat / 7–25 yrs / Jugendliche im Alter von 17–25 Jahren: 3 zł
niepełnosprawni, emeryci, renciści / disabled, pensioners / Behinderte, Rentner, Frührentner: 3 zł
dorośli / adults / Erwachsene: 5 zł
dorośli z dziećmi do lat 12 / adults with children up to 12 years old / Erwachsene mit Kindern unter 12 Jahren: 4 zł

◆ **www.tur.gliwice.pl**

PRZEWODNIK • GUIDE **38**

KĄPIELISKO „LEŚNE”

Interessante Spuren der Vergangenheit findet man im **Museum**, das sein Ausstellungsangebot ständig erweitert und zahlreiche Publikationen zu historischen Themen veröffentlicht. Sehenswert sind ferner das wahrscheinlich Mitte des 14. Jahrhunderts erbaute **Piastenschloss**, die **Villa des Industriellen Oscar Caro** mit ihrer Innenausstattung aus dem 19. Jahrhundert und der Sender Gleiwitz, mit dem ein wichtiges Ereignis der Weltgeschichte verbunden ist, nämlich der inszenierte Überfall, mit dem das Deutsche Reich am Vorabend des Zweiten Weltkrieges einen propagandistischen Anlass für den Angriff auf Polen schuf. **Der Sendeturm** aus dem Jahre 1935 ist inzwischen zu einem charakteristischen Bestandteil der Landschaft von Gliwice geworden. Der Sender, der heutzutage als **Museum für Rundfunkgeschichte und Medienkunst** (Muzeum Historii Radia i Sztuki Mediów) funktioniert, gehört ferner zu einem der Objekte auf der Route der Technikdenkmäler der Woiwodschaft Schlesien, die die 32 interessantesten Beispiele des technischen Erbes der Region umfasst.

Abends schlagen wir einen **Spaziergang durch die Stadt** vor.

■ **Kościół Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny**

Wybudowany w 1493 r. w Zębowicach, przeniesiony do Gliwic w roku 1925. Do dziś jest jednym z najlepiej zachowanych drewnianych kościołków na Górnym Śląsku. Posiada gotyckie i barokowe cechy. Należy do jednego z pięciu drewnianych kościołów na terenie dawnego powiatu gliwickiego, pochodzących z końca XV wieku.

KOŚCIÓŁ WNIĘBOWZIĘCIA NAJŚWIĘTSZEJ MARYI PANNY

■ Church of the Assumption of the Blessed Virgin Mary

Built in 1493 in Zębowice, the chapel was subsequently moved to Gliwice in 1925. To this day it remains one of the best preserved wooden churches in Upper Silesia. The church holds Gothic and Baroque features. It is one of five wooden churches on the area of the former Gli-

wice Poviát, dating back to the end of the 15th century.

■ Mariä-Himmelfahrt-Kirche

Die 1493 in Zębowice erbaute und 1925 nach Gliwice verlegte Kirche gehört zu den besten Beispielen der Schrotholzkirchen in Oberschlesien. Das Gebäude weist gotische und barocke architektonische Züge auf

und ist eine von fünf im Landkreis Gliwice erhaltenen Schrotholzkirchen aus dem späten 15. Jahrhundert.

...✦ adres:

ul. Kozielska 29
tel. 32 231 09 50

.....
www.wnmp.prv.pl

Es erwarten Sie zahlreiche stimmungsvolle, tagsüber und nachts pulsierende Cafés. Das vielfältige Angebot an Unterbringungsmöglichkeiten und der am See gelegene Campingplatz gewährleisten, dass in unserer Stadt jedermann eine für sich geeignete Bleibe findet.

Geschichte der Stadt

Gliwice wurde **1276** erstmalig erwähnt. Zum damaligen Zeitpunkt gehörte die Stadt zu Polen und hatte einen wehrhaften Charakter. In der Herrschaftszeit Mieszko I. von Oppeln (auch Kurzbein genannt) befand sich das **Gleiwitzer Land in den Grenzen des Herzogtums Oppeln-Ratibor** (Opole–Racibórz). Bereits 1289, bei der Teilung des Gebiets unter vier Herzogsöhne, wurde Gliwice zu einem separaten Herzogtum, das allerdings bald unter die Herrschaft des böhmischen Königs Wenzel II. kam. Zu dieser Zeit waren das Gleiwitzer Land für Fischzucht, Mühlwesen, **Hopfenanbau** und die damit zusammenhängenden Bierproduktion und –verkauf bekannt. Während der Hegemonie des deutschen Ritterordens verzichtete der polnische König Kasimir der Große auf seinen Anspruch auf Schlesien.

■ Muzeum Techniki Sanitarnej

Mieści się w budynku dawnej przepompowni ścieków. Prezentuje różne technologie oczyszczania ścieków, unikalne eksponaty i stare urządzenia. Zwiedzanie muzeum kończy wizyta w nowoczesnym laboratorium oczyszczalni ścieków.

■ Museum of Sanitary Technology

It is located in the building of the former pumping station. It presents various sewage treatment technologies,

unique exhibits and old installations. At the end of the visit a modern sewage treatment laboratory can be seen.

■ **Museum für Sanitäre Technik**

Das Museum befindet sich im ehemaligen Abwasser-Pumpwerk. Neben den verschiedenen Abwasser- und Klärtechnologien präsentiert die Einrichtung alte An-

lagen und Ausstattung aus diesem Bereich. Zum Abschluss eines jeden Besuches wird ein modernes Klär-anlage-Labor besichtigt.

...→ **adres:**
ul. Edisona 16
tel. 32 401 14 40

.....

Godziny otwarcia / Opening hours / Öffnungszeiten:

Pn-Pt / Mo-Fr / Mo-Fr
8.00-11.00

(jedyne grupy zorganizowane / organized groups only / ausschließlich organisierte Gruppen)

Zwiedzanie bezpłatne / Admission free / Die Besichtigung ist kostenlos

www.pwik.gliwice.pl/muzeum

Später waren Ladislaus und Siemowit, welche sich selbst als Herzöge von Gliwice bezeichneten, die **Herrscher von Gliwice**. Die Periode einer relativen Ruhe wurde durch Hussitenüberfälle unterbrochen.

Nach der Verwüstung der Stadt machten sie die **Hussiten zum Zentrum ihrer Bewegung**. Gliwice hatte damals ca. 1200 Einwohner, die sich hauptsächlich mit Bierbrauerei beschäftigten.

1532, nach dem Tod des letzten Herrschers aus der Piastendynastie, kam die Stadt unter das **Zepter der Habsburger**.

In der Zeit des vernichtenden Dreißigjährigen Krieges veränderte die Stadt ihr Antlitz. Anstelle von Wehrmauern entstanden neue Siedlungen und Grünanlagen. Während der Türkenkriege verpfändeten die Habsburger die Stadt an Friedrich Zetritz für nicht weniger als **14.000 Taler**.

Der ursprünglich für 18 Jahre abgeschlossene Vertrag wurde 1580 um weitere zehn und 1589 noch einmal um 18 Jahre verlängert.

■ **Kryta pływalnia OLIMPIJCZYK**

to najnowszy 50 metrowy kryty basen oddany do użytku w styczniu 2010 roku. Obiekt oferuje pływalnię o wymiarach olimpijskich 25x50 metrów, salę fitness, siłownię, kawiarnię, wielofunkcyjne boisko sportowe przy obiekcie i trybunę dla 700 widzów.

■ **OLIMPIJCZYK (OLYMPIAN) Indoor Swimming Pool**

is the newest 50-metre pool opened in January 2010. The facility holds a 25x50 metre Olympic pool, fitness

Kryta pływalnia OLIMPIJCZYK

room, gym, café and offers a multi-function pitch outside the pool and a grand stand for 700 spectators.

■ **Schwimmhalle OLIMPIJCZYK**

das neueste Schwimmbad mit einem 50-m-Becken, überlassen zum Gebrauch im Januar 2010. Das Objekt bietet Ihnen ein Schwimmbad nach olympischen Standards 25x50 m, Fitness-

studio, Cafe, einen multifunktionalen Sportplatz mit einer Tribüne für 700 Zuschauer an.

.....
❖ **adres:**
ul. Oriona
tel. 32 445 05 75
.....

Godziny otwarcia / Opening hours / Öffnungszeiten:

codziennie / daily / täglich 6.00–22.00

www.tur.gliwice.pl

1596 erwarben die Stadtbehörden Gliwice für 27.000 Taler; seitdem fungierte sie als eine freie königliche Stadt, die ebenfalls die Dörfer Knurów (Knurów), Kriewald (Krywałd), Ostroppa (Ostropa), Trynek (Trynek) und Petersdorf (Szobiszowice) umfasste.

1683 fand der Durchmarsch der polnischen Armee unter Führung des Königs **Johanns III. Sobieski** statt. Der König, der zum Entsatz der von den Türken belagerten Stadt **Wien** eilte, bezog in dem an der Kreuzkirche gelegenen Franziskanerkloster Quartier.

Ihren Wohlstand verdankten die Stadteinwohner der hochentwickelten **Bierbrauerei**. Infolge von **Bränden** von 1711, 1730 und 1735 kam diese Branche allerdings zum Erliegen. 1740 - 1763 kämpften Preußen und Österreich im Rahmen der sog. **Schlesischen Kriege** um die Herrschaft über die Region. In der preußischen Zeit hat in Gliwice die **kapitalistische** Wirtschaft Fuß gefasst. In der direkten Nähe der Stadt entstanden neue **Hüttenviertel**.

■ Lotnisko i Aeroklub Gliwicki

Aeroklub Gliwicki powstał w 1955 roku. Obecnie działają w nim sekcje: samolotowa, spadochronowa, szybowcowa, modelarska i mikrołotowa. Zainteresowanym podniebnymi przygodami klub oferuje szereg interesujących kursów. Lotnisko leży w dzielnicy Trynek, ok. 2 km od centrum miasta. Ma 2 drogi startowe o wymiarach 600x400 m i 770x400 m. Gliwickie lotnisko obsługuje samoloty i śmigłowce sanitarne, pożarnicze oraz prywatne. W 2007 r. na lotnisko Aeroklubu Gliwickiego została przeniesiona baza Lotniczego Pogotowia Ratunkowego województwa śląskiego. Lotnisko pełni nie tylko swoją podstawową funkcję, ale też służy do organizowania koncertów, imprez plenerynych, pokazów lotniczych, zawodów modelarskich. Jest także doskonałym miejscem dla spacerowiczów.

■ Airport and Gliwice Aeroclub

The Gliwice Aeroclub was established in 1955. At present the following divisions are run there: airplane, parachute, glider, modelling and microflight. The club offers many interesting courses for people interested in sky adventures. The airport is located in the Trynek district, about 2 km from the city centre. It is provided with 2 runways with dimensions of 600x400m and 770x400m. The Gliwice airport serves sanitary, fire-fighting and private airplanes and helicopters. Since 2007 the airport of Gliwice Aeroclub has been the seat of Medical Air Rescue for the Province of Silesia. The airport, besides its basic functions, is also a place of concerts, outdoor events, air shows, model contests as well as an excellent place for walks.

■ Der Flugplatz und der Aeroklub Gliwice

Der Aeroklub Gliwice wurde 1955 gegründet. Aktuell sind an dem Aeroklub folgende Sektionen tätig: die Flugzeugsektion, die Fallschirmsektion, die Segelflugsektion, die Modellbausektion und die Mikroflugsektion. Für diejenigen, die von einem Luftabenteuer träumen, hat der Aeroklub in seinem Angebot eine Reihe von interessanten Kursen. Der Flugplatz befindet sich im Stadtteil Trynek, ca. zwei Kilometer von der Innenstadt. Er hat zwei Startbahnen; ihre Maße betragen 600 x 400 m und 770 x 400 m. Der Gliwitzer Flugplatz ist für Rettungs-, Feuerwehr- sowie Privatflugzeuge und -hubschrauber geeignet. Seit 2007 funktioniert am Flugplatz des Aeroklubs Gliwice der Schlesische Regionale Stützpunkt für Rettungsflugverkehr. Neben seiner Hauptaufgabe dient der Flugplatz überdies als Schauplatz von Konzerten, Openair-Veranstaltungen, Flugschauen und Modellwettkämpfen. Ferner gilt er auch als perfekter Ort für Spaziergänger.

••• adres:

Gliwice – Lotnisko (Trynek)
tel. 32 230 15 92

www.aeroklub.gliwice.pl

LOTNISKO
I AEROKLUB GLIWICKI

Gleichzeitig entwickelte sich das Netz von Hütten- und Bergämtern mit dem **Oberbergamt** an der Spitze. Die Stadtbehörden setzten sich für den Ausbau von Verkehrswegen ein.

Unter anderem sollte der Bau des **Gleiwitzer Kanals** den Kohlentransport erleichtern und die Stadt vor den häufigen Überschwemmungen schützen. **1796 wurde die staatliche Eisenhütte eröffnet, die durch ihre Kunstgüsse und Rüstungsproduktion in ganz Europa bekannt wurde. Schließlich wurde hier die erste Kanone gegossen.** In dieser Zeit wurde in Gliwice der erste, von John Baildon entworfene Kokshochofen Europas in Betrieb genommen. Einen enormen Einfluss auf die Entwicklung der Stadt hatte der Bau der **Eisenbahnlinie Breslau – Gliwice im Jahre 1845.**

■ **Lodowisko „Tafla“**

Trochę zimy w środku lata! To kryte lodowisko zaprasza wszystkich chętnych na ślizgawki przez cały rok. Obiekt przyciąga również amatorów gry w curling, którzy mają do dyspozycji cztery tory. Na lodowisku funkcjonuje wypożyczalnia łyżew oraz kawiarenka, gdzie można odpocząć po wysiłku fizycznym.

■ **'Tafla' Ice Skating Rink**

A bit of winter in the middle of summer. This indoor ice skating rink welcomes everybody throughout the year. The facility also attracts fans of curling offe-

ring four curling tracks. The rink is equipped with skate hire and a café where you can have a rest after the exercise.

■ Eislaufbahn „Tafla”

Ein bisschen Winter mitten im Sommer: Die Eislaufbahn lädt das ganze Jahre über alle Freunde des Schlittschuhlaufens ein. Auch Curling-Freunde, denen vier Spielbahnen zur Verfügung stehen, kommen hier auf ihre Kosten. Im Rahmen des Eis-

laufbahnkomplexes funktioniert hier Schlittschuh-Ausleihe und ein Café, in dem man sie nach körperlicher Anstrengung erholen kann.

◆ adres:

ul. Akademicka 29
tel. 32 237 14 16

Godziny otwarcia / Opening hours / Öffnungszeiten:

tel. 32 237 14 16, 32 237 25 86
www.polsl.pl/Jednostki/RJM2/Lodowisko

Ceny biletów / Tickets / Eintritt:

W zależności od wieku oraz pory dnia od 7–10 zł / godz. / Depending on age and time of the day 7–10 zł / hour / Je nach Alter und Tageszeit von 7 bis 10 zł. / Std.

Przerwa technologiczna czerwiec–sierpień / Maintenance break in June–August. / Juni–August: Wartungsarbeiten

Während des Ersten Weltkrieges wurden die Wirtschaft und die Industrie auf Rüstungsproduktion umgestellt. Einige Werke mussten geschlossen werden; die Beschäftigtenzahlen sanken. In den Jahren 1919 – 1921 fanden **drei schlesische Aufstände und eine Volksabstimmung** statt, in deren Rahmen die Bevölkerung entscheiden sollte, ob die Region bei Deutschland verbleiben oder an Polen angeschlossen werden sollte. Die Einwohner der Stadt haben sich für den Verbleib bei Deutschland ausgesprochen, dagegen stimmten 88 von 102 Landgemeinden des Kreises Tost-Gliwice für die Zugehörigkeit Oberschlesiens zu Polen.

1922 wurde das strittige Gebiet zwischen die beiden Staaten geteilt. Im Jahre 1928 wurde das moderne **Hotel Haus Oberschlesien** erbaut, das gegenwärtig als Sitz der Stadtverwaltung funktioniert (ulica Zwycięstwa).

■ Centrum Edukacji i Biznesu „Nowe Gliwice”

Zrewitalizowany kompleks byłej Kopalni „Gliwice”, w którym obecnie znajdują się 2 uczelnie wyższe (Gliwicka Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości oraz Nauczycielskie Kolegium Języków Obcych), Inkubator Przedsiębiorczości oraz siedziby wielu firm.

■ **"New Gliwice" Education and Business Centre**

A revitalised complex of the former 'Gliwice' Hard Coal Mine, which is currently home to two universities (The Gliwice School of Entrepreneurship and Foreign Language Teacher Training College), The Business Incubator and offices of a number of companies.

■ **Bildungs- und Wirtschaftszentrum „Neues Gliwice“**

Ein revitalisierter Komplex des ehemaligen Bergwerks „Gliwice“, in dem heute zwei Hochschulen (Gleiwitzer Wirtschaftshochschule und das Fremdsprachen-Lehrerkolleg), Gründungszentrum und zahlreiche Firmensitze beherbergt sind.

✚ **adres:**

Agencja Rozwoju
Lokalnego
ul. Bojkowska 37
tel. 32 339 31 10

.....
www.arl.pl

Am 31. August 1939 fand in Gleiwitz der inszenierte Überfall auf den Radiosender an der Tarnowitzer Landstraße (heute ulica Tarnogórska) statt. Mit ihm schufen die **Nazis** einen propagandistischen Anlass für den Angriff auf Polen.

In der Kriegszeit wurden die Industrierwerke der Stadt völlig auf Rüstungsproduktion umgestellt. In Gleiwitz funktionierten **vier Arbeitslager (Filialen des Lagers Auschwitz)**, die ein Reservoir billiger Arbeitskraft darstellten. 1945 wurde die Stadt von der sowjetischen Armee besetzt und anschließend auch von ihr in einem bedeutende Maße zerstört. Den Rotarmisten fielen u.a. das denkmalgeschützte **Victoria-Theater** und das Hotel Haus Oberschlesien zum Opfer. **Seit 1945 ist Gliwice wieder eine polnische Stadt.**

■ Oddział Odlewnictwa Artystycznego Muzeum w Gliwicach

Muzeum w Gliwicach zaprasza na wystawę „Słusznie słyną dziś Gliwice” – stałą ekspozycję Oddziału Odlewnictwa Artystycznego. Wystawa, wpisując się w najnowsze trendy światowego muzealnictwa, jest jedną z pierwszych nowoczesnych, interaktywnych i multimedialnych ekspozycji muzealnych na Śląsku. Zbiory odlewnictwa artystycznego są prezentowane w Centrum Edukacji i Biznesu „Nowe Gliwice” w budynku maszynowni zrewitalizowanej dawnej Kopalni Węgla Kamiennego „Gliwice”.

ODDZIAŁ ODLEWNICTWA ARTYSTYCZNEGO MUZEUM W GLIWICACH

■ Artistic Casting Department of the Museum in Gliwice

The Museum in Gliwice invites to an exhibition "Gliwice is Justly Famous" - a permanent exposition of the Artistic Casting Department. The exhibition, compliant with the latest trends prevailing in museums all over the world, is one of the first state-of-the-art interactive and multimedia museum expositions in Silesia. The artistic casting collection is presented in the "New Gliwice" Education and Business Centre in the

building of a former engine room of the revitalized "Gliwice" Hard Coal Mine.

■ Museum in Gliwice – Abteilung für Kunstguss

Das Museum in Gliwice - Abteilung für Kunstguss lädt zur Ausstellung "Zu Recht berühmt ist die Stadt Gleiwitz" - Dauerausstellung der Abteilung für Kunstguss ein. Die Ausstellung, die der neuesten Entwicklungsrichtung der Weltmuseen folgt, ist eine der ersten interaktiven und multimedialen Museumsausstellungen in Schle-

sien. Kunstgussammlungen werden im Bildungs- und Businesszentrum „Neues Gliwice“, im Maschinenraum der erneuerten Kohlengrube „Gliwice“ ausgestellt.

... ↗ adres:
ul. Bojkowska 37

.....
**Godziny otwarcia / Opening
hours / Öffnungszeiten:**

codziennie / daily / täglich ... 10.00–16.00

www.muzeum.gliwice.pl

Gdzie zjeść • Where to eat • Essen in der Stadt

- Liczne gliwickie restauracje oferują kuchnię z różnych stron świata – każdy znajdzie w nich coś dla siebie.
- Numerous restaurants, offering cuisine from all over the world provide something for everyone.
- In den zahlreichen Restaurants, die Gerichte aus aller Welt anbieten, findet jeder etwas für sich.

3 Światy ul. Kilińskiego 14a, tel. 32 230 45 56

Bar Teatralny ul. Kościuszki 12, tel. 32 231 47 21

Bar Wiedeński ul. Łużycka 16, tel. 32 237 45 88

Casa Austria ul. Barlickiego 8, tel. 32 230 99 12

Chata Polaka ul. Kozielska 297, tel. 32 302 22 22

Da Grasso ul. Krupnicza 23, tel. 32 775 00 70

Gazdówka ul. Dworcowa 30, tel. 32 301 98 76

Ines (Hotel Diament) ul. Zwycięstwa 30, tel. 32 231 22 44

Izba Słowiańska „Varvara” ul. Zwycięstwa 36,
tel. 32 333 23 84

Kim-Lan Rynek 21, tel. 32 231 04 68

Kolonialna ul. Jasnogórska 14a, tel. 32 270 45 30

La Perla ul. Zygmunta Starego 23, tel. 0 662 217 000

Mag ul. Wieczorka 21, tel. 32 231 06 57

McDonald's Polska ul. Zwycięstwa 39, tel. 32 230 91 93

Restauracja U Holendra ul. Tarnogórska 245,
tel. 32 270 03 15

Restauracja Secesja ul. Grodowa 5, tel. 32 332 18 51

Restauracja Supernova ul. Górnych Wałów 42,
tel. 32 400 42 30

Sorrento ul. Młyńska 14, tel. 32 230 68 88

Spichlerz ul. Wiejska 16B, tel. 32 305 24 52

Stek Chata ul. Daszyńskiego 357, tel. 32 231 09 13

Sushi Arigato ul. Wodna 5, tel. 32 231 60 47

Wine bar LOFTY Zygmunta Starego 24a, 233 09 50

Złoty Osioł ul. Wyszyńskiego 14d, tel. 32 231 58 30

❄️ **Wieczne wyjścia** · Evening Outings ·

Abendliches Ausgehen

- Wieczorem na chętnych czekają liczne puby, kluby muzyczne i dyskoteki.
- In the evening, numerous pubs, musical clubs and discos await you.
- Abends erwarten Sie zahlreiche Pubs, Musikklubs und Diskos.

4art Klub Muzyczny ul. Wieczorka 22, tel. 32 337 54 70

Business Pub ul. Rynek 12, tel. 32 231 97 80

Klub Magnes ul. Rynek 1, tel. 32 213 96 76

Gramofon ul. Średnia 12

Pub Kredens ul. Średnia 5, tel. 32 335 40 20

Pub Stary Kufel ul. Średnia 1, tel. 531 856 446

Pub Szuflandia Rynek 23

London Pub Pl. Piastów 6, tel. 32 230 84 16

Tajemniczy Ogród ul. Zwycięstwa 52,
tel. 32 231 72 21, wew. 224

Kluby muzyczne (muzyka taneczna w weekend) /

Music clubs (dance music at weekends) /

Musikklubs (an Wochenenden Tanzmusik)

Babilon ul. Świętojańska 35, tel. 32 337 55 80

Gwarek Night Club Rynek 18, 32 231 42 36

Hemingway Pub ul. Raciborska 2, tel. 32 332 74 60

Klubokawiarnia PRL ul. Dubois 22, tel. 32 235 21 74

Klub Quasar ul. Górnych Wałów 30

Klub Zoom ul. Pszczyńska 51

Pub Kontrabas ul. Raciborska 1, tel. 32 401 02 90

Stary Browar ul. Piwna 1b, tel. 32 331 40 75/76

Cubalibre Pub ul. Górnych Wałów 26, tel. 32 337 11 40

☀ Gdzie spać • Where to stay • Übernachtung

- Na wszystkich podróży czeka w Gliwicach zróżnicowana baza noclegowa. Każdy, niezależnie od zasobności portfela i wymogów, znajdzie tutaj coś dla siebie.
- All visitors to Gliwice can use the diverse tourist accommodation. Each and every one, regardless of the resources and demands, will find something for them.
- Das Angebot der Stadt im Bereich der Übernachtungen ist dermaßen differenziert, dass jeder – unabhängig von seinen finanziellen Möglichkeiten und Anforderungen, eine für sich geeignete Unterkunft findet.

Hotel Silvia GOLD ul. Studzienna 8, tel. 32 701 12 00

Arsenał Hotel ul. Generała Zawadzkiego 68, tel. 32 734 62 78

Qubus Hotel*** Gliwice ul. Dworcowa 27, tel. 32 300 1100

Hotel Diament*** ul. Zwycięstwa 30, tel. 32 231 22 44

Hotel Diament Economy*** ul. Zwycięstwa 42, tel. 32 231 18 21

Centrum konferencyjno-wypoczynkowe „Leśny”

ul. Toszecka 137, tel. 32 279 97 00

Dom Gościnny SEZAM ul. Pszczyńska 89a, tel. 32 237 23 07

Dom Gościnny Argentum ul. Sowińskiego 5, tel. 32 238 04 80

Hotel Mikulski*** ul. Dąbrowskiego 24, tel. 32 331 82 01

Szkolne Schronisko Młodzieżowe „Ślązaczek”

ul. Krakusa 16, tel. 32 230 68 31 wew. 372

Zajazd Malibu ul. Łąbedzka 44, tel. 32 270 76 60

Hotel Ava Tiffany ul. Pszczyńska 113, tel. 32 230 13 71

Hotel Royal*** ul. Matejki 10, tel. 32 400 00 00

Hotel Centrum Onkologii ul. Wybrzeże Armii Krajowej 12,
tel. 32 278 96 39

Hotel Garnizonowy ul. Zawiszy Czarnego 5, tel. 32 760 90 14

Zajazd Rejtan ul. św. Wojciecha 2a, tel. 32 279 49 49

Hotel Piast** ul. Chodkiewicza 33, tel. 32 279 11 40

Hotelik Pederuxe ul. Kozielska 135, tel. 32 332 76 40

Apartament SleepCity ul. Jasna 14a, ul. Nowy Świat 3b, tel.
602 558 592

Kompleks Noclegowo-Konferencyjny MASZ

ul. Narutowicza 23, tel. 32 234 25 08

Hotel Łąbedy ul. Karola Marksa 11, tel. 32 230 09 29

Hotel 3 Światy*** ul. Kilińskiego 14a, tel. 32 230 45 56

Ośrodek Wypoczynkowy „Czechowice” ul. Ziemięcicka 62,
tel. 32 238 88 70

... Kina / Cinemas / Kinos

Scena Bajka – Kino Amok ul. Dolnych Wałów 3 , tel. 32 238 25 01,
kasa: tel. 32 231 56 99, www.amok.gliwice.pl

Cinema City Forum Gliwice ul. Lipowa 1, tel. 32 335 77 77, www.cinema-city.pl

... Galerie / Galleries / Galerien

Galeria Art-Studio ul. Kaczyniec 26

Centrum Edukacyjne im. Jana Pawła II ul. Jana Pawła II 5a

Galeria Fabryka Drutu ul. Dubois 22

Galeria EMDEK ul. Barlickiego 3

Galeria Na 2P ul. Białej Bramy 10, www.na2p.com.pl

Galeria Na Piętrze ul. Wieczorka 22 (Klub 4Art)

Galeria Melina ul. Częstochowska 16

Galeria MPK Rynek 4-5, www.galeriampik.pl

Galeria Wydziału Architektury Politechniki Śląskiej ul. Akademicka 7

Galeria Sztuki Współczesnej „ESTA” ul. Raciborska 8, www.galeria-esta.pl

Galeria Sztuki Marii Wójciak Rynek 15,

Galeria SMS ul. Kaczyniec (wejście obok nr 17)

Galeria BlackBook.pl ul. Lipowa 9, www.blackbook.pl

Galeria Zakamarek ul. Kaszubska 23 (Biblioteka Główna Politechniki Śląskiej)

CuG - galeria garażowa ul. Ziemowita 1

Galeria ZPAP ul. Studzienna 6

Galeria Czytelna Sztuki Willa Caro, ul. Dolnych Wałów 8a

Pływalnie kryte • Indoor swimming pools • Hallenbäder

- Trzy kryte pływalnie funkcjonujące na terenie Gliwic pozwalają na aktywne spędzenie czasu przez cały rok.
- 3 indoor swimming pools, available in Gliwice, allow for active leisure time.
- Drei in der Stadt funktionierende Hallenbäder ermöglichen eine aktive Freizeitverbringung.

❖❖❖ **Kryta pływalnia „Delfin”**

‘Delfin’ Indoor Swimming Pool / Hallenbad „Delfin”

ul. Warszawska 35, tel. 32 335 61 58, www.tur.gliwice.pl

To nowoczesny kompleks rekreacyjno sportowy dla całej rodziny (pływalnie, zjeżdżalnie, siłownia, sauny, fitness, hale sportowe).

It is a modern leisure and sports centre for the entire family (swimming pools, slides, a gym, saunas, fitness facilities, sports hall).

Das Hallenbad „Delfin” ist ein moderner Sport- und Erholungskomplex für die ganze Familie (Rutschbahnen, Fitness, Saunen, Sporthallen)

Godziny otwarcia / Opening hours / Öffnungszeiten: 6.00–22.00

DELFIN, MEWA Ceny biletów / Tickets / Eintritt:

W zależności od wieku oraz pory dnia od 5–11 zł / godz. / Depending on age and time of the day 5–11 zł / hour / Je nach Alter und Tageszeit von 5 bis 11 Zł. / Std.

Dzieci do lat 3: bezpłatnie / Children up to 3 yrs: admission free / Kinder unter 3 Jahren: frei

Osoby niepełnosprawne: 1 zł / godz. / Disabled people 1 zł / hour / Behinderte: 1 zł. / Std.

❖ Kryta pływalnia „Mewa”

‘Mewa’ Indoor Swimming Pool / Hallenbad „Mewa”

ul. Mewy 36, tel. 32 232 37 66, www.tur.gliwice.pl

Godziny otwarcia / Opening hours / Öffnungszeiten: 7.00–22.00

❖ Kryta pływalnia „Neptun”

‘Neptun’ Indoor Swimming Pool / Hallenbad „Neptun”

ul. Dzionkarzy, tel. 32 413 48 48, 32 413 48 49, www.neptungliwice.pl

Kryta pływalnia i kompleks sportowo-rekreacyjny (pływalnie, zjeżdżalnie, sauny, fitness).

A swimming pool and a leisure and sport centre (swimming pools, slides, sauna, fitness facilities),

Das ist ein Hallenbad und Sport – und Erholungskomplex (Rutschbahnen, Fitness, Saunen).

Godziny otwarcia / Opening hours / Öffnungszeiten:

Codziennie / daily / täglich 6.00 – 23.00

Ceny biletów / Tickets / Eintritt:

Basen / swimming pools / Hallenbad

Normalny / admission / normal – 10 zł godz. / hour / Std.

Ulgowy / concessions / ermäßigt – 5 zł godz. / hour / Std

Sauny / Sauna / Saunen

Normalny / admission / normal – 20 zł godz. / hour / Std

Ulgowy / concessions / ermäßigt – 10 zł godz. / hour / Std

Wybrane obiekty sportowe / Selected Sport Facilities / Ausgewählte Sportobjekte

Politechnika Śląska – Ośrodek Sportu (hale, boiska do siatkówki plażowej i koszykówki ulicznej, siłownia, sauna / Sporthallen, Strandvolleyball, Streetbasketball, Fitness, Sauna) ul. Kaszubska 28, tel. 32 237 23 51 / ul. Akademicka 26, tel. 32 237 29 68

Siłownia (Hotel Royal) ul. Matejki 10, tel. 32 400 00 00

Siłownia dla Pań ul. Marzanki 21, tel. 32 335 30 82

Korty ul. Kosynierów 6, tel. 32 331 33 60

Korty tenisowe Adamex sc ul. Daszyńskiego 226f, tel. 32 305 31 48

Korty tenisowe ul. Akademicka 26, tel. 32 237 13 88

Hala tenisowa ul. Akademicka 31, tel. 32 331 50 50

Korty tenisowe ul. Sikorskiego 132, tel. 0 502 092 038

Korty tenisowe ul. Zakątek Leśny 6, tel. 32 734 51 67

Hala tenisowa ul. Knurowska 2a, tel. 32 337 16 60

Squash Ball Club ul. Robotnicza 2, tel. 32 333 23 81

Centrum Wspinaczkowe „Fabryka Mocy” ul. Jana Śliwki 86, tel. 609 465 237

Pure Poland Helath&Fitness CH Forum ul. Lipowa 1, tel. 32 445 34 44

Stary Hangar Fitness&Wellness Club ul. Toruńska 1, tel. 32 440 05 10

Fitness Styl ul. Warszawska 35 (pływalnia Delfin), tel. 32 334 76 71

Creative Fitness&Spa Club ul. Kozielska 115, tel. 32 301 49 30

Squashomania ul. Kozielska 37, tel. 32 725 04 22

Fitness Club 24 ul. Kolberga 41, tel. 32 331 30 04

Zakupy • Shopping • Einkaufen

Centrum Handlowe / Shopping Centre / Einkaufszentrum
„FORUM” ul. Lipowa 1

Galeria Handlowa / Shopping Centre / Einkaufszentrum
„ARENA” Al. Jana Nowaka Jeziorańskiego 1

Centrum Handlowe / Shopping Centre / Einkaufszentrum
AUCHAN ul. Rybnicka 207

Przydatne adresy i telefony / Useful addresses and telephone numbers / Wichtige Adressen und Telefonnummern

Europejski numer alarmowy / European emergency number / Europäischer Notruf	112
Tel. alarmowy policji / Police emergency number / Polizei.....	997
Tel. alarmowy straży pożarnej / Fire service emergency number / Feuerwehr	998
Tel. alarmowy pogotowia ratunkowego / Ambulance service emergency number / Rettungsdienst	999
Tel. alarmowy straży miejskiej / Municipal Police emergency number / Stadtpolizei.....	986
Tel. alarmowy służb miejskich / Municipal Service emergency number / Stadtdienst.....	32 231 98 76

...☞ **Centrum Informacji Kulturalnej i Turystycznej / Cultural and Tourist Information Centre / Infozentrum für Kultur und Touristen**
ul. Dolnych Wałów 3, tel. 32 231 38 55, email: centrum@muzeum.gliwice.pl,
skype: CentrumGliwice, gadugadu: 19406407

...☞ **Centrum Informacji Kulturalnej i Edukacji Regionalnej / Centre for Cultural Information and Regional Education / Infozentrum für Kultur und Regionalbildung** przy Zamku Piastowskim, ul. Pod Murami 2, tel. 32 231 44 94

...☞ **Informacja kolejowa / Railway information service / Bahnauskunft (PKP)** tel. (+48) 022 194 96, 042 194 36

...☞ **Informacja PKS / Coach information service / Auskunft Busverkehr (PKS)** tel. 0 300 300 134 (z telefonów stacjonarnych / from fixed line telephones / fürs Festnetz) oraz *720 81 34 (z telefonów komórkowych / from mobile telephones / für Mobilnetze)

...☞ **Urząd Miejski / Municipal Office / Stadtverwaltung**
ul. Zwycięstwa 21, tel. 32 231 30 42, 32 231 30 41 fax: 32 231 27 25,
www.gliwice.eu

... **Stacja Pogotowia Ratunkowego / Ambulance Service / Rettungsdienst** ul. Konarskiego 26, tel./fax 32 231 42 34

... **Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej / Municipal Station of the State Fire Service / Feuerwache**

ul. Wrocławska 1, tel. 32 231 18 85, fax 32 231 18 33

... **Komenda Miejska Policji / Gliwice Police Headquarters / Städtisches Polizeipräsidium**

ul. Powstańców Warszawy 12, tel. 32 336 92 00, fax 32 336 92 44

... **Straż Miejska / Municipal Police / Stadtpolizei**

ul. Bolesława Śmiałego 2a, tel. 32 231 69 55, fax 32 338 19 82

SĄDY / COURTS / GERICHTE

... **Sąd Rejonowy / District Court / Amtsgericht**

ul. Powstańców Warszawy 23, tel. 32 238 20 81, fax 32 338 77 79

... **Wojewódzki Sąd Administracyjny / Province Administrative Court / Woiwodschaftliches Verwaltungsgericht**

ul. Wyszyńskiego 2, tel. 32 231 29 44, fax 32 238 98 27

... **Sąd Okręgowy / Regional Court / Landgericht**

ul. Kościuszki 15, tel. 32 338 02 00, fax 32 338 01 02

SZPITALE / HOSPITALS / KRANKENHÄUSER

... **Szpital Miejski nr 1 / Municipal Hospital No. 1 / Städtisches Krankenhaus Nr. 1**

ul. Kościuszki 29, tel. 32 231 82 21, 32 231 42 32, fax 32 238 95 50

... **VITO - MED Sp z o.o.**

ul. Radiowa 2, tel. 32 231 35 95, fax 32 331 42 76

...✚ **Instytut Onkologii / Comprehensive Cancer Centre / Institut für Onkologie**

ul. Wyrbrzeże Armii Krajowej 15, tel. 32 278 86 66, fax 32 231 35 12

...✚ **Szpital Wielospecjalistyczny / Multi-Specialist Hospital / Krankenhaus**

ul. Kościuszki 1, tel. 32 238 20 91–95, fax 32 331 65 84

...✚ **Szpital Wojskowy 106 z Przychodnią SPZOZ / 106th Military Hospital with an Outpatient Clinic / Militärkrankenhaus 106 mit Ambulanz**

ul. Zygmunta Starego 20, tel. 32 231 32 68, 32 231 88 88

SZKOŁY WYŻSZE / UNIVERSITIES AND COLLEGES / HOCHSCHULEN

...✚ **Politechnika Śląska / Silesian University of Technology / Schlesische Technische Universität**

ul. Akademicka 2a, tel. 32 237 10 00, fax 32 237 16 55,
www.polsl.gliwice.pl

...✚ **Gliwicka Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości / Gliwice School of Entrepreneurship / Wirtschaftshochschule in Gliwice**

ul. Bojkowska 37, tel. 32 338 72 90, www.gwsp.gliwice.pl

...✚ **Kolegium Nauczycielskie / Teachers Training College / Lehrerkolleg**

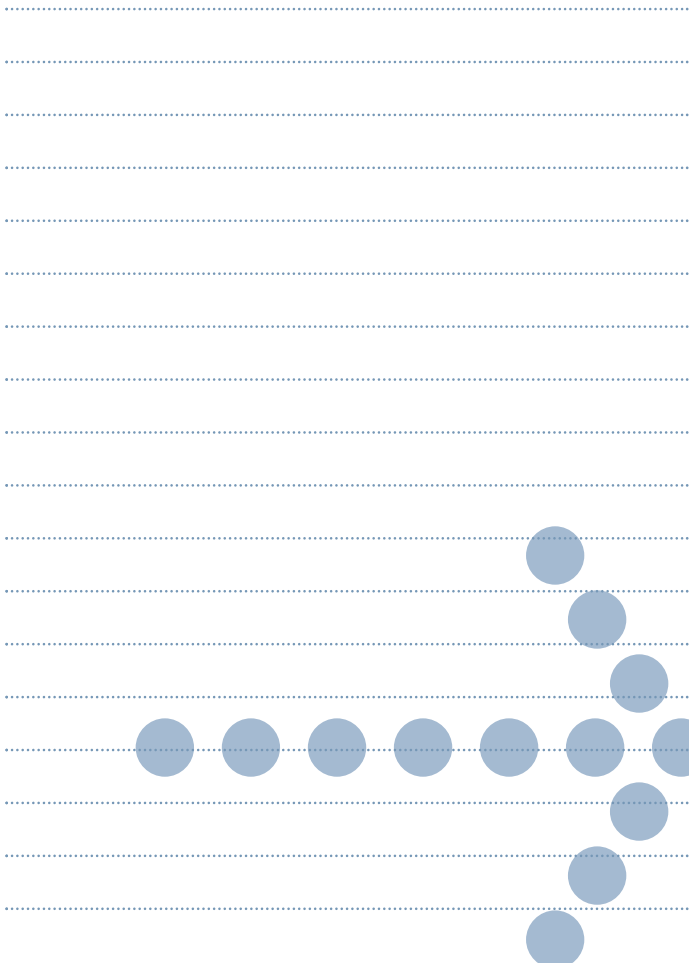
ul. Hutnicza 9, tel. 32 231 35 15, fax 32 335 18 09,
www.kn-gliwice.edu.pl

...✚ **Nauczycielskie Kolegium Języków Obcych / Foreign Language Teacher Training College / Fremdsprachenlehrerkolleg**

ul. Bojkowska 37 (Nowe Gliwice), tel./fax 32 461 27 90,
fax 32 461 27 91, www.nkjo_gliwice@wp.pl

...✚ **Wyższa Szkoła Bezpieczeństwa wydział zamiejscowy w Gliwicach / Higher School of Safety, Branch in Gliwice / Hochschule für Sicherheit, Außenstelle in Gliwice**

ul. Studzienna 3/5, tel. 32 700 87 70, www.wsb.net.pl

Wydawnictwo Urzędu Miejskiego w Gliwicach
ul. Zwycięstwa 21, 44-100 Gliwice
tel. (+48 32) 231 30 41, fax: (+48 32) 231 27 25
www.gliwice.eu
e-mail: boi@um.gliwice.pl

Zdjęcia: Archiwum UM Gliwice, Archiwum Urzędu Marszałkowskiego
Woj. Śląskiego, A. Witwicki, W. Turkowski, R. Leszczyński, B. Łoziński, Perfect
Projekt: Perfect